

Kansliet
Karin Wahlgren

Styrelsen
Sammanträdesdatum: 2010-04-08

Ensamkommande barn - lägesrapport

Lägesrapporter om den svåra mottagningssituationen i landet och i länet när det gäller ensamkommande barn och ungdomar lämnades dels till styrelsen i december 2009, dels till Vård- och omsorgsberedningen i februari 2010. Möjligheten att kraftigt öka antalet platser hos kommunerna i Stockholms län diskuterades på två KSO-möten under denna period, samt på ett dialogmöte med tjänstemän där representanter för 25 kommuner var närvarande.

Utmaningen var att på kort sikt få fram fler kommunplatser och att avlasta mottagningskommunerna. På längre sikt handlar det om bättre och mera enhetliga avtalskonstruktioner, bättre ersättningssystem, samarbete och metodutveckling.

Avsiktsförklaring

En avsiktsförklaring som samtliga kommuner stod bakom var klar 2010-02-05, undertecknad av KSLs ordförande Erik Langby och landshövding Per Unckel (*bilaga 1*). Den går ut på en ökning av antalet platser i länet med drygt 200, att samtliga kommuner tecknar avtal, och att avtalen gäller antal platser, ej antal barn. Enligt en fördelningsnyckel som togs fram av KSL och Länsstyrelsen tillsammans, ska kommunerna ansvara för de nya platserna i förhållande till befolkningmängden, med vissa justeringar och undantag (*bilaga 2*). Ankomstkommunerna Solna och Sigtuna, som nu bär den största bördan genom ett stort antal ungdomar i tillfälliga transitboenden (drygt 200), åtar sig inga platser. Justeringar nedåt görs för de kommuner som har störst flyktningmottagande (Stockholm, Botkyrka, Södertälje och Huddinge).

Tecknande av avtal

Ett brev från Länsstyrelsen, Migrationsverket och KSL angående formerna för diskussion om och tecknande av avtal i varje enskild kommun gick ut till kommundirektörerna i början av mars. Länsstyrelsens och Migrationsverkets hade till och med slutet av mars förhandlat med 3 kommuner om de nya avtalen, och ytterligare 12 kommuner var inbokade. Förhoppningen är att alla avtal ska vara klara senast maj månad.

Samarbete kring genomförandet

En samverkansgrupp har bildats, med representanter från kommunernas socialtjänster och överförmyndare (Sigtuna, Södertälje, Sollentuna, Stockholm, Huddinge, Österåker, Nacka och Täby) samt från SKL, Länsstyrelsen och Migrationsverket. KSL är sammankallande. Samverkansgruppen träffas fyra gånger under våren.

Gruppens uppdrag är att identifiera samverkansområden. I fokus står kommunernas behov av samordning och stöd för att underlätta ett snabbt genomförande, samtidigt som kvaliteten i handläggning och övriga insatser ska vara så god som möjligt. Ett led i

2010-03-24

Dnr: 2009/0056

detta är att genomföra en inventering i form av intervjuer i samtliga kommuner med företrädare för socialtjänsten, skolan och överförmyndaren. Ett annat led är att samordna det regionala utvecklingsarbetet som är i sin linda, med SKLs utvecklingsarbete, som utgår från de utvecklingsområden man identifierat i sin nationella kartläggning. Eventuellt kommer samverkansgruppen att söka utvecklingsmedel från Migrationsverket via Länsstyrelsen för att få en gemensam samordningsresurs under för ett år framåt. Följande möjliga samverkansområden/problemområden har hittills diskuterats:

- Handläggningsprocessen – erfarenheter behöver förmedlas mellan kommuner
- Familjehemsplaceringar för EBO-barn –boende under utredningsfasen
- Många juridiskt oklara frågor
- Gode män – uppdrag, rekrytering och samordning
- Ersättning förordnad vårdnadshavare - går ej att återsöka
- Folkbokföring och samordning/fördelning av schablonersättning mellan anvisnings- och vistelsekommun
- Fördelning av schablonersättningen inom kommunen
- Tillgång till vägledning, gemensam kunskapsbank /kunskapscentrum
- Gemensamma utbildningar/seminarier för att bygga upp kompetens
- Skol- och undervisningsfrågor
- Traumatiserade barn, och barn med dålig skolbakgrund

Bland flera av kommunerna pågår parallellt delregionala diskussioner i socialchefsgrupperna, framför allt i Nordväst- och Nordostkommunerna.

Rapport från regeringens särskilde koordinator

Regeringen tillsatte i november en särskild koordinator, före detta landshövding Björn Eriksson, vars uppgift var att i aktiv dialog med landets kommuner tillse att antalet kommunplatser ökar, samt analysera anledningarna till att kommuner tackat nej. Björn Eriksson redovisade sitt uppdrag 2020-03-12. Han hade då fått löfte om totalt 800 nya platser i landet. Han har lagt totalt 17 förslag till regeringen (*bilaga 3*).

Kansliet föreslår

att styrelsen godkänner lägesrapporten.

Bilagor

1. Avsiktsförklaring Stockholms län
2. Lista över platser per kommun
3. Björn Erikssons förslag i sammanfattning

Avsiktsförklaring rörande mottagande av ensamkommande barn i Stockholms län

De 26 kommunerna i Stockholms län har genom Kommunförbundet Stockholms Län och tillsammans med Länsstyrelsen under de senaste åren utvecklat en regional och delregional samverkan rörande introduktion av nyanlända flyktingar som beviljats uppehållstillstånd. Denna samverkan syftar till att förkorta tiden från ankomst till arbete för de vuxna, och ge en bra introduktion till barn och ungdomar. Ett resultat av denna samverkan kommunerna emellan är en överenskommelse från slutet av 2009, som syftar till ökad samordning och utveckling av introduktionsinsatser samt till en jämnare spridning av nyanländas bosättning i länet.

Mot bakgrund av den ökande inströmningen av ensamkommande asylsökande barn och ungdomar i vårt län, och det stora behovet av fler mottagningsplatser i kommunerna, tar länets 26 kommuner gemensamt ansvar för att utöka och långsiktigt upprätthålla nya anvisningsplatser för ensamkommande barn, i den omfattning som är rimlig i förhållande till vårt läns storlek. Detta är mycket angeläget särskilt mot bakgrund av det stora ansvar som hittills tagits av ankomstkommunerna Solna och Sigtuna när det gäller ensamkommande asylsökande barn, liksom av de större mottagningskommunerna när det gäller det ordinarie flyktingmottagandet.

I dag har några kommuner i Stockholms län avtal om 140 platser för mottagande av ensamkommande barn. Länets kommuner avser att gemensamt och solidariskt öka antalet med drygt 200 platser, så att länet totalt kan erbjuda drygt 340 platser, vilket motsvarar en rimlig andel av totala platsantalet i Sverige. Detta förutsätter ett mycket större antal överenskommelser än tidigare. Platserna ska i samråd med Länsstyrelsens och Migrationsverket kunna användas till flera olika grupper av ensamkommande: asylsökande, ungdomar som nyligen beviljats uppehållstillstånd, ungdomar i så kallat EBO-boende som behöver utredas samt ungdomar som fått avvisningsbeslut.

Kommunernas och Länsstyrelsens ambition är även att långsiktigt samverka för att upprätthålla och höja kvaliteten i mottagandet av ensamkommande barn och ungdomar. Det finns behov av att höja kunskap och kompetens hos medarbetarna, att utveckla samverkan mellan socialtjänst, skola och gode män, att utveckla samarbetet med frivilligorganisationer, att samarbeta kring erbjudande av praktik- och utbildningsplatser med mera. Alla kommuner kan både bidra till, och dra nytta av denna samverkan på olika sätt.

Stockholm 2010-02-05

Kommunförbundet Stockholms Län



Erik Langby
Ordförande

Länsstyrelsen i Stockholms län



Per Unckel
Landshövding

Antal platser för ensamkommande flyktingbarn

	Folkmängd 2009-11-01	Totalt antal platser nuvarande och nya
Nykvarn	9197	5
Vaxholm	10975	3
Salem	15246	5
Upplands-Bro	23158	5
Ekerö	25040	5
Nynäshamn	25711	6
Vallentuna	29257	6
Danderyd	31214	7
Sundbyberg	37544	8
Värmdö	37644	10
Upplands Väsby	38551	8
Österåker	39092	9
Sigtuna	39140	0
Tyresö	42543	9
Lidingö	43501	10
Norrtälje	55835	12
Täby	62975	14
Sollentuna	63174	14
Järfälla	65213	14
Solna	66807	0
Haninge	76019	15
Botkyrka	80882	5
Södertälje	85308	5
Nacka	87676	22
Huddinge	95530	10
Stockholm	827487	137
Summa	2014719	344

Björn Erikssons förslag i rapporten "Hem ljuva hem", uppdraget som Regeringens koordinator för ensamkommande barn (2020-03-12)

- Länsstyrelserna bör, under Migrationsverkets ledning, ges det förhandlingsuppdrag rörande ensamkommande barn som för närvarande åvilar verket.
- Utgångspunkten för förhandlingsarbetet bör om möjligt vara regionala och subregionala avsiktsförklaringar.
- Regeringen bör överväga hur man ska stödja och följa upp de pågående regionala processerna för att nå tillräcklig mottagningskapacitet.
- Möjligheten bör införas att sluta avtal på kommunalförbunds nivå om mottagande av ensamkommande barn.
- Regeringen bör uppdraga åt Socialstyrelsen och Migrationsverket att, i samråd med Sveriges Kommuner och Landsting, länsstyrelserna och andra ansvariga myndigheter, skapa ett introduktionspaket som kompletterar broschyren "Ett gemensamt ansvar".
- Inom ramen för nuvarande anslagsvolym bör en översyn genomföras av statsbidragens fördelning med särskild tonvikt på kostnaderna för överförmyndare och asylsökandes skolgång.
- Handläggningen av återsökningar bör skyndsamt centraliseras och förenklas med målet att göra den transparent och förutsägbar.
- Migrationsverket bör anordna ett antal nationella utbildningstillfällen om återsökningar för handläggare från kommuner och landsting.
- Migrationsverket bör komplettera tidigare föreslagna introduktionspaket med en bilaga om möjligheterna att söka medel ur Europeiska Flyktingfonden för projekt som rör ensamkommande barn och ungdomar.
- Migrationsverket och Socialstyrelsen bör efter samråd med Sverige Kommuner och Landsting och Boverket tillsammans med Statens Bostadsomvandling AB (SBO) verka för att väsentligt öka nyttjandet av SBO:s tjänster för att skapa boenden för ensamkommande barn och ungdomar.
- Sveriges Kommuner och Landsting, Migrationsverket och Socialstyrelsen bör bjuda in värd företag och entreprenörer för att diskutera deras möjligheter att erbjuda kommunerna att snabbt skapa och driva boenden för ensamkommande barn och ungdomar.
- Regeringen bör förtydliga länsstyrelsernas uppdrag i Föräldrabalken att med råd stödja överförmyndarna och se till att utbildningen av överförmyndarna är tillfredsställande.
- Länsstyrelserna bör i samråd med Sveriges Kommuner och Landsting, Socialstyrelsen och Migrationsverket överlägga med Röda Korset om möjligheten att utvidga deras insatser i berörda regioner, t.ex. genom utbildningsprojekt för gode män och samarbete kring efterforskning av anhöriga.

- Socialstyrelsen bör få i uppdrag att se över sina allmänna råd för Hem för vård och boende med en tydligare inriktning på etablering i Sverige.
- Länsstyrelserna och Migrationsverket bör verka för att mottagandet av ensamkommande barn och ungdomar inkluderas i de olika regionala överenskommelser som existerar för flyktingmottagande. I detta arbete bör även Skolverket, Socialstyrelsen och andra relevanta aktörer ges i uppdrag att bistå.
- Ankomstkommunerna bör sinsemellan teckna avtal om att fördela asylsökande, ensamkommande barn på befintliga platser för att maximera effekten av att nya ankomstkommuner tillkommer.
- Regeringen bör uppdra åt Skolverket att i samråd med berörda myndigheter utreda nationella stöd- och utvecklingsinsatser med hänsyn till kommunernas arbete med etablering.
- Migrationsverket och Sverige Kommuner och Landsting bör i samråd med Socialstyrelsen, Skolverket, länsstyrelserna och andra ansvariga myndigheter sammanställa goda exempel på arbetet med ensamkommande barn.